

Oredništvo i uprava
ZAGREB, MASARYKOVA 28a
Telefon 67-80
Uredništvo in uprava
za Slovenijo in slovenski del
Julijske Krajine
LJUBLJANA Erjavčeva 4a

ISTRA

SKUPLJAJMO NARODNO BLAGO
IZ ISTRE! ONO NAJRJEČITIJE GO-
VORI, DA JE ONO ZEMLJA NAŠA.
DA JE ONO KRV NAŠA!

GLASILO SAVEZA JUGOSLOVENSKIH EMIGRANATA IZ JULIJSKE KRAJINE

Sporazum

Već tjedan dana cijela se Jugoslavija nalazi u nekom neobičnom raspoloženju. Narod je već bio skoro prestao vjerovati u mogućnost bratskog sporazuma između Srba i Hrvata. Toliko se već godinama govorilo o sporazumu, toliko se eksperimenta javljalo, toliko je glasina kolalo i uvijek ga se navještalo, a ipak nije dolazilo.

Evropa je uzburkana, ona koraca na rubu provalije, samo jedan krivi korak i katastrofa bi mogla biti tu. Vihar, strašan i užasan mogao bi svaki čas pomesti sve. A Jugoslavija je u tim teškim vremenima proživljavala mučnu jednu krizu. Braća koja su se našla pod istim krovom nijesu živjela u bratskom skladu.

I Srbi i Hrvati i Slovenci osjećali su potrebu da se sve međusobne raspre odstrane, da se krov nad glavom učvrsti, da im ga vjehor koji bi mogao svaki čas da zahuji ne odnese.

Jedna od glavnih raspra, jedan od najmučnijih problema, koji je poput istočnog grijeha pritiskao ovu državu već 20 godina, od prvog dana njezinog stvaranja, bilo je hrvatsko pitanje. Državnim uređenjem, kako je bilo stvoreno, Hrvati nijesu bili zadovoljni. Godine su prolazile, a to nezadovoljstvo njihovo ne samo što se nije moglo zatamiti, nego je poprimalo sve oštrije forme, koje su morale zabrinuti svakoga rodoljuba.

I našla su se dva muža, koji su si otvoreno pogledali u oči: Ovako dalje ne ide. Svako odlaganje moglo bi, naročito u današnjim teškim vremenima biti sudbonosno i po Srbe i po Hrvate i po Slovence. Narod traži sporazum, pravda traži da se opravdani zahtjevi Hrvata, bez kojih ova država kao Jugoslavija ne može egzistirati, udovolji. I započeli su pregovori. Pet dugih mjeseci su trajali. Sav je narod živio u grozničavom iščekivanju. Trebalo je svladati nebrojene zaprieke, prebroditi more puteškoća i imati nadčovječnu strpljivost.

Ali ipak kao što mrav bezbroj puta ponovno započinje posao iznova, tako su i najhrabriji naši rodoljubi, nakon svake zapreke, ponovno započimali da konačno to veliko djelo, djelo narodnog sporazuma sretno dovrše.

I u četvrtak 24 kolovoza na večer poput svijetle zrake kroz tamne oblakine, došla je vijest: Sporazum je potvrđen. Službeno saopćenje, objavljeno u četvrtak na večer u Brodu, javilo je da je Knez namjesnik primio u zajedničku audijenciju predsjednika vlade g. Dragišu Cvetkovića i predsjednika Hrvatske seljačke stranke i Seljačko-Demokratske koalicije dra Vladka Mačeka, koji da su mu podnijeli svoje prijedloge za uređenje hrvatskoga pitanja. U suglasju s drugom dva Kraljevska namjesnika Knez namjesnik je predložene mu prijedloge prihvatilo. Ta je vijest duboko odjeknula u čitavoj državi i proizvela osjećaj olakšanja i iskrenog zadovoljstva.

Dva dana zatim, u subotu 26 kolovoza, dana koji će ostati zabilježen u historiji i ove države i hrvatskoga naroda proglašen je tekst toliko željkovanog sporazuma. Glavne želje i zahtjevi hrvatskoga narodnoga programa su ispunjeni. U život ih je priveo jedini pozvani predstavnik hrvatskih narodnih stremjenja i hrvatskog narodnog programa dr. Vlatko Maček S druge strane sačuvani su bitni interesi državne zajednice. Zajednica Slovenaca, Hrvata i Srba ojačana je tim historijskim aktom i zajednička je naša domovina — koja se može održati samo ako se i Hrvati i Srbi i Slovenci osjećaju u njoj zadovoljni i slobodni — u času kada padaju kocke o budućoj sudbini Evrope i pojedinih njezinih naroda. Čvrsta i staložena.

Vodja hrvatskoga naroda dr. Vlatko Maček je državničkom mudrošću znao lučiti ono što se želi od onoga što se može postići. Vodila ga je pri tom iskrena i duboka ljubav do hrvatskoga naroda kao i spoznaja, da su život i budućnost Hrvata povezani s ovom državnom zajednicom.

Zelje su hrvatskoga naroda ispunjene. Na svom je narodnom teritoriju postao svoj gospodar. Mi se istarski Hrvati, tome od sveg srca veselimo!

Preuredjenje cijele države

Posebним ukazom predviđeno je da se može izvršiti nova teritorijalna podjela države, pa da te nove jedinice mogu dobiti jednaki djelokrug kao i Banovina Hrvatska. Pojedine druge banovine mogu se spojiti i njihov se opseg može mijenjati.

PRVI BAN NOVE HRVATSKE BANOVINE

Prvim banom nove Hrvatske Banovine postavljen je narodni zastupnik Dr. Ivan Šubišić. Za podbana je postavljen sveučilišni profesor Dr. Ivo Krbeć, koji je kao najpriznatiji naš pravni stručnjak sudjelovao u komisiji, koja je izradjivala pravnu podlogu sporazuma.

VELIKE UNUTRAŠNJE PROMJENE U JUGOSLAVIJI

KONAČNO JE POSTIGNUT SPORAZUM SRBA I HRVATA — HISTORIJSKI DOGAĐAJI — OSNOVANA JE BANOVINA HRVATSKA S ŠIROKIM DRŽAVOPRAVNIM KOMPETENCIJAMA I SAMOSTALNOM ZAKONODAVNOŠĆU — HRVATI DOBIVAJU VLASTITI SVOJ SABOR — DOSADAŠNJA NARODNA SKUPŠTINA I SENAT RASPUŠTENI

Zagreb. — Pred sudom za zaštitu države u Beogradu, koji ga je svojedobno osudio na tri godine tamnice, dr. Vladko Maček je u svom vanredno snažnom i stvarnom obrambenom govoru iznesao zahtjeve hrvatskoga naroda podvukavši da su Hrvati ušli u ovu državu svojevrijedno, zato

da bi imali više slobode i više prava, nego što su ih imali dotada u bivšoj zajednici s Austro-Ugarskom, kada su imali i svoj sabor i svoju samostalnu hrvatsku vladu u Zagrebu i pravo raspalganja s dijelom prihoda sa teritorija kraljevine Hrvatske.

Pod tim geslom vodila se je duga i mučna borba hrvatskoga naroda za potpunu ravnopravnost Hrvata u ovoj državi. Ta je borba tražila i žrtava, u toj je borbi pao i veliki vodja hrvatskoga naroda Stjepan Radić, u toj je borbi stradao i dr. Vladko Maček, odsjedivši skoro tri godine u Mitrovici. Konačno je nakon dvadesetogodišnje teške borbe došlo do oživotvorenja želja hrvatskoga naroda. Na temelju sporazuma, što su ga sklopili Dragiša Cvetković kao mandatari krunice i dr. Vladko Maček kao jedini ovlaštjeni predstavnik hrvatskoga naroda, udovoljeno je skoro svim hrvatskim zahtjevima. — Dana 26 kolovoza 1939 proglašena je Banovina Hrvatska sa širokim državopravnim kompetencijama i samostalnim zakonodavstvom. Dosadašnja narodna skupština i senat raspušteni su.

Banovina Hrvatska obuhvaća 4.423.000 stanovnika i u njoj su, osim Istre, obuhvaćene sve hrvatske zemlje, pa su sada, može se reći, svi Hrvati prvi puta u historiji potpunoma ujedinjeni u svojoj vlastitoj banovini sa svojim hrvatskim banom na čelu.

Hrvatskom je narodu danas srce na mjestu. Njegov vodja dr. Vladko Maček dokazao je da je vrijedan povjerenja što mu ga je narod dao. On je dokazao da je političar velikih poteza, koji se nije nikada htio zadovoljiti mrvicama. On je tražio ili sve ili ništa. Uprnošću udivljenja vrijednom, borbom koja je bila titanska, on je konačno dobio sve.

U času, kada sav hrvatski narod sretan i oduševljen pristupa radu za sreću, napredak i boljitak svoje domovine Banovine Hrvatske, da u zajednici sa srpskom i slovenskom braćom stvori konačno jednu staloženu i zadovoljnu Jugoslaviju, koja će biti siguran krov nad glavom u ovim burnim i nesigurnim vremenima, i Srbima i Hrvatima i Slovincima, mi se Istrani otkraj i onkraj granica s njime radujemo. Uvjereni smo da će Banovina Hrvatska za čiju ćemo sreću i napredak i mi istarski Hrvati, koji se u njoj nadjosmo, žrtvovati sa zanosom i oduševljenjem sve svoje najbolje sile — postati uzorom sredjenosti, pravde i čovječanske slobode u koju će biti uprte oči svih onih, koji ostoše izvan njenih granica.

Opseg i djelokrug Banovine Hrvatske

Banovina Hrvatska sastoji se iz dosadašnje Savske i Primorske banovine, te kotara Dubrovnik, Šid, Ilok, Brčko, Gradac, Derventa, Travnik i Fojnica.

Glavni grad Banovine Hrvatske je Zagreb.

U djelokrug Banovine Hrvatske spada poljoprivreda, trgovina i industrija, šume i rude, javni radovi, socijalna politika i narodno zdravlje, tjelesni uzgoj, pravosuđe, prosvjeta i unutrašnja uprava.

Za podjeljivanje državljanstva nadležna je Banovina.

(To je za nas Istrane od osobite važnosti.)

Banovina Hrvatska ima osiguranu potrebnu financijsku samostalnost.

Posebном uredbom riješit će se pitanje razdiobe državnih fondova, državne imovine i državnih dugova.

Zakonodavnu vlast u Banovini Hrvatskoj izvršuje Kralj u zajednici sa saborom. Upravnu vlast vrši Kralj preko bana.

Sve pismene akte Kraljeve, koji se odnose na Banovinu Hrvatsku supotpisuju ban.

Hrvatski sabor tvore zastupnici, koje narod bira općim tajnim glasanjem. Sabor zasjeda u Zagrebu, a saziva ga Kralj.

Policijska služba na čitavom teritoriju Banovine Hrvatske podvrgnuta je banu.

Vrhovni sud je u Zagrebu i na nj prelaze sve kompetence Državnog Savjeta.

Brzjav Saveza jugosl. emigranata iz Julijske Krajine dru. Vl. Mačeku

Beograd, augusta. — Savez jugosl. emigranata iz Julijske Krajine, u kome su učlanjena sva hrvatska i slovenska emigrantska društva u Jugoslaviji, upravo je povodom sretno dokonanog sporazuma dr. Vlatku Mačeku ovaj brzjav:

Slabi izgledi za budočnost Trsta

Večna borba med Jadranskim in Severnim morjem — Veliki napori za tržaško industrijo

Trst, avgusta 1939. — O Trstu in njegovi usodi se od časa do časa poznima već ali manj skoro vse evropsko časopisje. Posebno živo so se stavljale prognoze o njegovi usodi po Anschlussu in po razpadu samostojne Čehoslovaške. Te prognoze niso bile nič kaj optimistične, da, nekateri svetovni listi so naravnost napovedali njegov propad. Med vsemi usoda Trsta pač najbolj zanima nas same, zato je povsem naravno, da skoro v vsaki številki »Istre« srečujemo članke o problemih Trsta. O vseh teh problemih se je že mnogo razpravljalo, vendar je vsak članek o njem še vedno zanimiv in nov, ker prinaša v to aktualni snov še vedno kak nov moment in svojo posebno osvetlitev.

Brez dvoma je Trst z razpadom stare Avstrije ogromno izgubil na svojem pomenu, ker je izgubil zaledje nujno potrebno luki, ki hoče veljati za pristanišče prvega razreda. Italijanska vlada se je zelo trudila, da njegov položaj popravi in ji je to v neki meri uspevalo. Pred Anschlussom je Trst kljub vsemu še vedno živel, ker je Italiji z njenim velikim političnim vplivom v Avstrijski republikli uspelo, da je skoro ves avstrijski izvoz usmerjala na Trst, radi ugodnih tranzitnih tarif, ki jih je odobrila Avstrija pa tudi izvoz in Nemčije in Čehoslovaška. K trgovinski živahnosti so v veliki meri prispevale močne tržaške trgovske hiše, večinoma židovskega porekla, ki so bile v ozki zvezi z dunajskimi trgovinskimi krogi. Zaradi tega je Trst tedaj še vedno užival koristi trgovskega pristanišča. Z Anschlussom so vse ugodnosti odpadle in pričakovati je bilo katastrofe. Sicer je bil tedaj glede na ozko politično zvezo med Nemčijo in Italijo sklenjen sporazum glede avstrijske izvozne tarife, ki je bila za 10 odstotkov nižja od onih za izvoz skozi nemške luke, vendar je bil ta efekt takoj zmanjšan z drugo odredbo Nemčije o kombinirani tarifi za železniško-vodni promet proti severnim nemškim lukama, ki je tarife izenačila, ker je Nemčija pač hotela zaščiti interese svojih luk. S priključitvijo Avstrije je bila Nemčiji omogočena uredništev gradionega načrta, ki ga je že dolgo snovala, da severne luke po rekah in kanalih zveže z Donavo in po njej s Črnim in vzhodnim Sredozemskim morjem ter se na ta čin v veliki meri skrajša trgovski pot na Orient. Ta načrt bi imel eventualno tudi svoj velik strateški pomen, ker bi se tako Nemčija lahko izognila angleškemu nadzorstvu. V tem načrtu igra bivša Avstrija vlogo tranzitnega centra. Za vsak slučaj — če bi bila pot skozi Dardanele zaprta — pa je nemško gospodarstvo to pot na vzhod razdelilo v dva kraka: po Donavi proti Braili in po železnici na Trst, in česar sledi, da bi Trst igral le podrejeno vlogo kot tranzitna luka. V tem slučaju pa pride Trst ob svoj dosedanji trgovski pomen in ob svoje koristi, kar se dejansko danes že dogaja.

Najboljši dokaz za zgoraj navedeno je naslednje dejstvo: Po statistiki je

Gospodin Dr. Vlatko Maček
Zagreb.

Oduševljeno pozdravljamo postignuti uspjeh na pravilnom uređenju države korisnom i za našu braću.

Savez jugoslavenskih emigrantskih udruženja iz Julijske Krajine.

Predsjedniku Ministarskog Savjeta gosp. Dragiši Cvetkoviću, koji se po priznanju Dr. Mačeka sav založio da sporazum bude oživotvoren, poslao je Savez slijedeći telegram:

Gospodinu
Dragiši Cvetkoviću, predsjedniku ministarskog savjeta

Beograd.
Radujemo se postignutom sporazumu i oduševljeno pozdravljamo tvorce.

Savez jugoslavenskih emigrantskih udruženja iz Julijske Krajine.
Beogradu.

imel Trst v 1. 1938. 3.3 milj. ton prometa, ker je le za malenkost nižje od prometa v 1. 1913., ko je bil v svojem največjem razmahu. In vendar, kako ogromna razlika! Danes Trst izgleda mrtev v primeri z nekdanjimi časi. Židovski trgovinski krogi, ki so imeli v rokah skoro ves promet in po njih vse mesto, so izgnani, in je prišel v povsem druge roke in upravo od katere sam Trst nima skoro nikake koristi, saj je statistično dokazano, da je od celokupnega prometa komaj 40 odstotkov dalo nekaj zaslužka tržaškim trgovskim hišam, od isto tranzitne trgovine, pa je odpadlo komaj 10 odstotkov na tržaške trgovce.

Z novim sporazumom med Italijo in Nemčijo, pri katerem so igrane veliko iniciativno vlogo paroplovne družbe iz Hamburga in ostalih severnih nemških luk pa se kaže še slabša perspektiva glede usode Trsta. Nemčija se je s tem sporazumom o svobodni ceni res da obvezala, da bo usmerjala preko Trsta najmanj 1.5 milijona ton prometa na leto, to je komaj 40 odstotkov celokupnega prometa v tržaški luki 1. 1938., odnosno komaj 4/7 nemškega prometa napram 1. 1939., toda s to cono bo Trst le izgubil, ker bo trgovske posle opravljala pač Nemčija sama in bodo od tega tržaški trgovski krogi popolnoma izključeni.

Priznati moramo, da je Italija storila ogromne napore za povzdigo in poživitev tržaške luke saj je v ta namen do pred kratkim investirala ogromno vsoto nad 200 milijonov lir, vendar se zdi, da je že pred časom spoznala, da so vsi naporji zaman. Iz tega razloga je najbrže tudi sledila znana selitev sedežev paroplovnih družb v pristanišča zapadne obale. Kot v nekako kompenzacija pa skuša Italija iz Trsta sedaj ustvariti z velikimi žrtvami močno industrijsko središče na svoji vzhodni meji. To ji konvenira zlasti zato, ker v njegovih neposredni bližini ležijo edina italijanska premogovna ležišča in je tudi s politično akcijo vsaj za nekaj časa zavarovan hrbet Trstu.

Trst služi v najlepši zgled, da trgovski in politični interesi se grede vedno po istih potih temveč se razvijajo čisto samostojno, da tudi najožja politična zveza ne more izključiti brezobzirne trgovske konkurence in boja, ki se že od nekdanj razvija med Trstom in severnimi lukami. V tej skruti a ostrbi borbi je Trst — ko vse kaže — popolnoma podlegel. — (***)

TEJ ŠTEVILKI

smo priložili poštne položnice. Vskemu je gotovo jasno, da ne živimo v rožnatih razmerah in da tudi nam trda prede. Zaradi tega naprošamo vse naše čitatelje in naročnike, da bi nas po svojih močeh podprli in da bi nam poslali dolžno naročnino, če ne že vso pa vsaj nekaj. Točnim plačnikom se že v naprej zahvaljujemo! UPRAVA.

Trudnog kralja

NAGRADE ZA POSUMLJIVANJE

Pula — Istra ima još mnogo hektara puste zemlje, na kojoj ništa ne raste do kakav grmečak trnja ili šikarja. Pošumiti takvu zemlju znači stvoriti jedno bogatstvo, čija je vrijednost trajna. To je naš seljak već davno uvidio, pa se je već prije rata mnoga pusta zemljišta počelo pošumljivati, naročito crnogoricom.

I sadašnja vlada da bi takvu privatnu inicijativu honorirala odlučila je da nagradjuje one vlasnike takvih zemljišta, koji ih pošume. Pošumljivanja se međutim moraju vršiti pod nadzorstvom pustog zemljišta, ne plaća za rom šumske milicije. Tko pošumi kakav taj teren kroz 40 godina nikakva poreza, se međutim moraju vršiti pod nadzor ako je teren zasadjem drvećem visokog rasta, odnosno 15 godina, ako je teren zasadjem drvećem niskog rasta.

Osim toga će mu država vratiti 66 posto svih troškova za pošumljivanje, tj. za svakih 100 lira, što ih je potrošio dobit će natrag 66 lira. Ovaj trošak mu međutim neće biti vraćen odmah, nego tek za 5 godina, tj. kad se ustanovi da li je pošumljivanje uspješno. Nakon 2 godine otkako je pošumljivanje izvršio može vlasnik zatražiti da mu se nešto dade na račun troškova ali u tom slučaju mora podnijeti nacrt zemljišta i potvrdu šumske milicije.

Mnogo mlekarić kaznovanih zaradi slabega mleka

Tržaški mestni higijenski urad je predal sodišću zaradi slabega mleka te le mlekariće: Rožo Filipčić iz Dekanov, Uršulo Kavalič iz Dekanov, Marijo Godina iz Herpelj, Marijo vd. Brišček iz Ban, Štefanijo Cunja iz Dekanov, Ivano Milenac iz Dan pri Sežani, Ano Primož iz Dekanov, Marijo Gregorič iz Padrič, Marijo Babič iz Burje, Ivano Fonda iz Bazovice, Pavlo Grlan iz Repentabra, Rozalijo Grmek iz Dan pri Sežani, Frierika Žafarja iz Bazovice, Ano Čok iz Lonjerja, Marijo Kalc iz Gropade, Gašparja Čoka iz Lonjerja, Alojzijo Župančić iz Lonjerja, Marijo Gruden iz Šem-polaja, Avgusta Kalca iz Gropade, Danijelo Sancin iz Sv. Socerba in Ano Zupin iz Škofij. Pred sodiščem pa so bile obsojene Kariz Ana in Pavla Belunović iz Tara na 200 lir denarne kazni, Drašić Angela iz Marja Poropat iz Dan pri Raspru ter Zerjal Ana in Barut Marijo iz Gabrovice na 350 lir denarne kazni vsaka.

Dječak se polio vrelom vodom

Marčana — Prije nekoliko dana dogodila se u kući Ive Radolovića teška nesreća. Njegov trogodišnji sinčić Ive, ostavi na čas sam u kući, popeo se na ognjište, gdje se nalazio veliki lonac pun kipuće vode, što ju je majka čas prije skinula s komoštra. Penjući se na ognjište dijete je nezgodno palo ravno na lonac, koji se prevrnuo i srušio se zajedno s dječakom na kuhinjski pod. Vrela voda strahovito je ofurila dječaka po licu i ledjima. Majka umjesto da je odmah pozvala liječnika, mazala je dijete uljem, što mu istina nije škodilo, ali kako su ozlijede bile vrlo teške naravi, jadni je dječak podlegao i nakon tri dana umro.

Ze peta nesreća pri Repentabru

Na znanem in zelo nevarnem ovinku pri Repentabru se je te dni zgodila že peta prometna nesreća, ki je zahtevala dve žrtvi. Teh pet nesreč se je zgodilo v zelo kratkem času t. j. v teku samo dveh mesecev in to na istem mestu. — Pretekli teden je vozil na motociklu 37-letni Fatur Alojz svojega prijatelja Pavla Zlina, starega 31 let, oba iz škodnja, po cesti proti Repentabru. Na nevarnem ovinku se je motorno kolo, ki je šlo z veliko naglico po kraški cesti, zaleto v steno. Ponesrečence je našel šele avtomobil, ki je pozneje peljal iz Repentabra in takoj opozoril na nesrečo rešilno postajo. Faturja je rešilna postaja našla že mrtvega z zdrobljeno lobanjo, Zlina pa v težkem stanju z polomljenimi čeljusti, pretresenimi možgani in drugimi ranami. Malo imajo upanja, da ga bodo rešili.

PORAST PROIZVODNJE BAUKSITA U ISTRI

Proizvodnji bauksita u Istri posvećuje se velika pažnja, te se iz godine u godinu povećava. Dok se je još g. 1933 proizvelo samo 94.000 tona, dotle je u godini 1938 proizvedena bauksita u Istri dosegla 382.000 tona.

PRODULJUJE SE OBALA U FAZANI

Fazana — Kada je zadnji put bio ovdje ministar javnih radova Kobil obećao je da će radovi započeti već početkom rujna. Luka u Fazani dosada je mnogo stradala od udara mora, jer je bila sasvim otvorena. Sada će se konačno podići lukobran da zaštiti ribarske ladje u luci.

Onemogućeno zborovanje

Reka, avgusta 1939. — Delavski sindikat na Reki je u sporazumu s vodstvom tovarne torpedov (silurificio) nameraval prirediti zborovanje za delavstvo. Med predavanji so nameravali predvajati tudi neki film. Par dni pred namerovanim zborovanjem pa je vodstvo tovarne po svojih zaupnikih zvedelo, da delavstvu ta namera ni všeč, češ, da nimajo časa, ker so tudi izven tovarne prezaposleni s preskrobo družin. Da bi se izvedba zborovanja tudi v tem slučaju omogočila, je dne 5 avgusta vodstvo izdalo nalog, da se po završenem delu zaklenejo vsi dohodi tako, da so bili nameščenci prisiljeni ostati. — Sklicali so jih v veliko dvorano kljub protestom, toda tik pred začetkom zborovanja so vsi delavci dvorano zapustili, s silo odprli vrata ter odšli domov. (***)

S SENIKA JE PADEL

Vipolže, avgusta 1939. — Pretekli teden se je zgodila v naši vasi težka nesreća. Ko se je 44-letni Simčič Josip podal na senik po seno, se mu je pod nogami zlomila deska in revež je padel skozi nastalo luknjo v hlev. Zadel je z glavo ob tlak, tako da mu je počila lobanja in da je dobil še druge rane po prsni. Z vso naglico so ga prepeljali v goriško bolnišnico. Njegovo stanje je nevarno.

Javni radovi na kvarnerskim otocima

Cres — Na kvarnerskim otocima bit će izvršeni razni javni radovi. U toku naredne godine bit će izgrađene ceste koje vode od Farezinskog kanala jedna prema Cresu, druga prema Lošinju. Izgradit će se i pristanište u Osoru, i obala u Velom Lošinju. Tako bar predviđa plan javnih radova za slijedeću godinu.

DJEVOJKA PALA S BICIKLA

Medulin. — 16-godišnja Marija Leve-rić vozila se jedne večeri biciklom kući (i kod nas je bicikl sada jako u modi) oko 9 sati i baš kad se približavala svojoj kući naidje stado ovaca, koje je pastir gonio kući. Jedna se ovca odijelila od stada i zatrčala se ravno pred njezin bicikl. Djevojka se srušila s bicikla razbila lubanju i zadobila potres mozga.

HODOČAŠĆE NA SV. GORU PRI GORICI

Trst. — Pod vodstvom biskupa Dra. Gregora Rožmana posjetilo je glasovitu baziliku Majke svetogorke 1400 slovenskih hodočasnika. Hodočasnici su se na povratku zadržali vrlo kratko vrijeme u Trstu. Istoga dana bila je u Trstu i druga jedna grupa izletnika iz Slovenije, koji su došli u nekoliko autobusa i posjetili bojišta na Soči.

JOŠ JEDNA PROMETNA NESREĆA

Labin. — Alfons Wolf pokojnog Vjenceslava, 38 godina star, nastanjen u selu Vlaška, vozio se motociklom pa je na jednom križanju naleto na teretni automobil, koji mu je zdrobio motocikl, a njega teže ranio. Morat će odležati par mjeseci.

NOGOMETNA UTAKMICA

Pomer. — I naši su se momci modernizirali, pa više ne igraju na »pljočke« ili na »boće«, nego nogometaju, tjerajući onaj komad svinjske kože, sve u šesnaest. U nedjeju je momčad iz Pomer odigrala utakmicu s momčadi iz Vinkurana i pobijedila Vinkurance sa 6:1. — Iskazali su se Rakić, Marić i Bratolič, koji su zabilili pobjedonosne golove.

Rihemberk. Zopet konfinacija. — Domaćin Josip Copic je bil obsojen na pet let konfinacije, češ, da je učil naše ljudi peti izzivalne pesmi. Izvestni po-božni ljudje so proglasili Copicu kot komunistu, kar pa po naših informacijah nikakor ne odgovarja resnici, ker je Copic jako zaveden narodnjak, kar pa očitno neznanim osebam ni po volji.

ISPILA SUMPORNU KISELINU

Štinjan. — 17 godišnju Štefaniju Vit- tas iz Štinjana ljuto je zabolio zub, pa je posegla za flašom da gutne kaplju rakije. Fatalnom zabunom uzela je flašu sumporne kiseline i gutnula, ali na svoju nesreću. Sumporna kiselina u jednom joj je trenu spalila usta i grlo pa je hitno morala biti prevezena u puljsku bolnicu i ne zna se kako će svršiti.

RONILAC SKORO NASTRADA

Medulin. — U medulinskim voda- ma već nekoliko dana borave spužvari iz Zlarina, koji uz naše grebene traže spužve. S njima je ronilac Jerko Jafako iz Šibenika, koji prigodom spuštanja u vodu umalo nije stradao životom. Kad se je prije par dana opet spustio na dno da traži spužve nenadano mu je pod vodom pozlilo i izgubio je svijest. Kad su ga izvukli jedva su ga umjetnim disanjem povratili u život. Da su samo časak zakasnili Jafako bi se bio ugušio.

STOČARSTVO U ISTRI

Istra je sve do nedavna bila smatra- na pasivnom pokrajinom, sve dok se nije pronašlo da je vanredno bogata ne- kim industrijskim sirovinama, kojima Italija oskudijeva. Sada su međutim ta- lijanske vlasti spoznavši što bi se sve u Istri moglo iskoristiti došlo do zaključka da bi se izvjesnom reorganizacijom na- rodnog gospodarstva u njoj došlo do iz- nenadjujućih rezultata, pa je u posljed- nje vrijeme izradjeno vrlo mnogo nacrt- a — kako da se njeno gospodarstvo po- boljša.

Jedan je od takovih nacrti i nacrt za unapredjenje stočarstva, koje bi u Istri moglo vrlo dobro prosperirati. Ko- liku bi korist imala od toga cijela Itali- ja, koja i na tom polju mnogo oskudije- va te je prisiljena da stoku i meso uva- ža u glavnom iz Jugoslavije, a dobrim dijelom čak i iz daleke Argentine nije potrebno posebno isticati.

Prema statističkim podacima dolazi danas u Istri na jedan hektar obradjene zemlje po jedan kvintal stoke. Taj broj dokazuje, da je veći dio zemlje sla- bo ili nikako obradjen, te da je stanje stoke nedovoljno. Zato se smatra jednim od glavnih problema, kojeg treba naj- prije riješiti problem stočarstva u Istri, jer o njem ovisi i mnogo drugih kultura. Povećanje stočarstva imalo bi se proved- sti tako, da se pomogne seljake, koji ne- maju dovoljno krme, da ne bi rasprodali živinu, koju momentano imaju. Zatim bi trebalo nabaviti koncentrirane stočne hrane u savezu s novom kampanjom za unapredjenje poljoprivrede. Danas pa- šnjaci u Istri zauzimaju jedva 12 posto cijele površine, pa bi ih trebalo svakako povećati i proširiti. Isto bi tako trebalo propagirati upotrebu nekih trava, koje rastu izmedju jeseni i zime, a koje su navodno vrlo dobre za stoku. U šumovi- tim predjelima, koji tvore 42 posto istar- ske površine trebalo bi njegovati pašnja- ke, a puste i krševite krajeve pošumiti. Osim toga valja započeti sa selekcijom blaga, ustanoviti nove priplodne stanice i povećati borbu protiv govedje neplod- nosti.

Svi su ti predlozi, što ih dijele gospo- darski stručnjaci iz svojih ureda, ljepi i hvalevrijedni, ali pravi se napredak bez izdašne pomoći države ne može ni zami- sliti. Ni seljaci sami pojedinačno, ni nji- hove zadruge, a ni njihove općine ne- maju sredstava za tu svrhu. Premaleni dohodi od njihovih posjeda, a uz to pre- visoki porezi, jedva da im omogućuju skroman život. Jer Istra samo od priho- da zemlje nije nikad mogla prehranjiva- ti svoga pučanstva. Tu su u pomoć priskakale prije rata velike industrije, trgovina i radovi u Trstu, Puli i Rijeci, velikim i bogatim izvoznim odnosno rat- nim lukama širokog austro-ugarskog za- ledja. Istarski će seljaci sigurno biti za- hvalni svakome, tko im bude olakšao njihovo gospodarsko stanje. Zato narav- no, s velikim zanimanjem prate nacrti i predloge, koji se u posljednje vrijeme iznose.

GORIČKA VINA NA IZLOZBI U SIENI

Trst. — Vijesti iz Siene javljaju da su na tamošnjoj IV izložbi agrarnih pro- izvođa bila izložena i izabrana vina iz Goričke, pa da su postigla veliki uspjeh svojom vanrednom kvalitetom.

DVOJCI SE RADJAJU NA VELIKO

Pula. — Roda je opet posjetila neke naše ljude i donijela im istodobno obli- gatnih 700 lira. Ive Putinja iz Poreštine i Špiro Drašić iz Bezeta dobili su dvojke. I Ervin Pfeifer iz Malog Lošinja na- gradjen je također, jer je dobio dvojke.

»TOVARSKA FEŠTA«

Pula. — Na 2. rujna, prigodom sve- čanosti Majke Božje od mora, bit će u Puli priredene magareće utrke. Utrke će se održati u 6 sati uveče na obali. Ma- garac koji prvi stigne na cilj dobit će jedan radio-aparat, kuhinjsko posudje i šivaći stroj, drugi po redu dobiva je- dan štednjak, a treći garnituru tapeci- ranog pokućstva (stol, dva naslonjača i divan). Četvrti, peti, šesti, sedmi, osmi, deveti i deseti magarac (odnosno nji- hovi gazde) dobivaju utješne nagrade.

Koper. — Naše podeželsko mestece je bilo vedno pripravno tržišće za veći del severne Istre, ker so si kmetje tu nabavljali razne kmetske potrebščine. Radi tega je imelo mestece privilegij, da so smeje biti raznovrstne prodajalne od- prte tudi v nedeljah in praznikih do poldne. To je bilo velikega pomena tako za trgovce, ker je v nedeljah kar mrgo- lelo kmetov v mestu, pa tudi za kmete same, ker so si lahko nabavljali svoje potrebščine, ne da bi zato izgubljali de- lavnike. Uslužbenci so pa protestirali pri sindikatih za trgovino in zahtevali, da se tudi v Kopru izvaja zakon, ki pred- pisuje, da morajo biti v nedeljah in praznikih trgovine zaprte. Uslužbenci so v tem pogledu uspeli in tako vlada se- daj v Kopru že mesec dni v nedeljah blažen mir, ki pa škoduje našemu kme- tu in trgovcu.

Zdi se, da so razni sindikati ustvar- jeni nalašč zato, da mečejo polena pod noge.

DROBIŽ

Bazovica. — Avtomobil je prevrnil voz, ki ga je vodil 15-letni Stanko Gre- dovac iz Gotice, ki je bil pri tem težje ranjen in nato odpeljan v bolnišnico.

Bovec. — Na cesti Bovec—Videm je avtomobil povozil 50-letno Kristino Mle- kuževo, doma iz Kobarida. Pri tem je nesrečnica zadobila poleg težkih ran tu- di lom lobanje in poškodbo prsnega ko- ša, zaradi česar je kmalu potem izdih- nila.

Gorica. — Pred sodiščem je bil opro- ščen sofer Dagian, ki je na cesti Gorica — Sv. Lucija do smrti povozil kolesarja Josipa Podreko. Dokazal je, da ni bila njegova krivda.

Gorica. — Služkinja Angela Marinč iz Šmartnega pri Kojskem je bila obso- jena zaradi kraje na 7 mesecev in 17 zapora ter 750 lir den. kazni. Omenjena je pri svoji gospodnji Wokulatovi, med časom ko se je nahajala v Trstu, vdrla v omare in odnesla nekaj denarja ter se odpeljala v Italijo iskat druge službe.

Gorica. — Znani potovalni urad R. Appiani bo priredil od 6. do 12. septem- bra t. l. dve potovanji v Ljubljano in sicer z vlakom in avtobusi. Za voznino, osebni potni list in vizum je treba pla- čati 98 lir.

Gorica. — Dne 26. t. m. je obiskalo Sv. Goro 700 romarjev iz Slovenije. Ro- manje je organiziral salezijanski zavod v Ljubljani.

Gorica. — 30-letni Marij Bregant iz Moše je bil kaznovan na 2 leti 4 mesece in 13 dni zaradi posilstva 65-letne starke.

Gorica. — V Trnovem je pel novo mašo kapucin p. Damazij s svetnim imenom Jože Rijavec, v Kanalu pa p. Ciril s svetnim imenom Alojz Blažič. — Oba sta praznovala to slovesnost v svojih rojstnih vaseh. Ob tej priliki jima je ljudstvo priredilo prisrčen sprejem.

Trst. — Pri obnovitvenih delih kina »Nuovo cine« je padel z ogrodja 19-letni zidar Josip Šuligoj, stanujoč na Opči- nah. Pri padcu si je zlomil gornjo če- ljust.

Kozina. — Ker sta se vola splašila, je prišel pod avto 56-letni Pečar Josip iz Kozine. Zaradi številnih ran po vsem telesu se bo zdravil 4 tedne.

Lovran. — Iznad Drage je jedne noči prošlog tjedna počelo gorjeti u šumi. Zbog šireceg se požara postala je opas- nost za mnoge štale, pa su morali zbog toga pozvati vatrogasce iz Opatije, koji su još na vreme pogasili opasan požar.

Novi grad. — Ko je vodil Peter Sajn voz, ki sta ga vlekla dva oslička, se je zaradi slabe ceste prevrnil in 5-letna sestrica Sonja, ki je bila na vozu, je za- dobila teške poškodbe. Zaradi slomljene ključnice se bo morala zdraviti nekaj tednov.

Općine. — Većji kompleks grmovja je zajel požar, ki so ga mogli priti gasit tržaški gasilci zaradi nevarnosti, da ne bi pričela gorjeti kaka stavba v bližini. Škode ni.

Pevma. — Ker je pri delih za nape- ljavo elek. voda mina predčasno eksplo- dirala, je bil teško ranjen delavec Fri- derik Gravner, star 25 let, doma iz Šte- verjana. Zdravnici so izjavili, da je nje- govno stanje zelo nevarno.

Rihemberk. — Žrtev noćnega napa- da je postal Milan Rupel. Ko se je zve- čer vraćal domov, sta ga neznana ro- parja napadla in mu vzela jopu, v ka- teri je bilo 50 lir.

Sv. Lucija. — Naš trg je postal pri- ljubljena izletna točka, odkar je na- stalo v strugi Soće jezero, po katerem se vozijo številni čolni. Razine organi- zacije so priredile že već lepo uspelih prireditev na obalah novega jezera.

Sveti Vićenat — 50 godišnji Miho Pajković iz sela Pajkovići na Svetvićen- štnini tako je nezgodno pao pri radu, da je prelomio nogu, pa će po mišljenju liječnika, morati odležati barem 2 mje- seca.

Tolmin. — Odbor institucije Carne- gie je odlikoval dečka Amedeja Lunder- ja s 350 lirami zaradi hrabrega dejanja izvršenega v juluju 1937.

Vipava. — Dne 14. avgusta je divjalo teško neurje s točo na vsem ozemlju od Postojne do Vipave. Posebno so pri- zadedi kraji okrog Cola in Vipave.

LIGA DOROGHY-POZAJIĆ U TRSTU

Trst. — U Trstu se nalazi zagrebačka pjevačica gdja Liga Doroghy-Pozajić koja je došla da studira kod prof. Bevilacqua operne uloge.

Gdja Liga Doroghy rođena je u Pa- zinu, gdje joj je otac prof. Zvonimir Do- roghy bio neko vrijeme profesorom na ne- kadašnjoj našoj hrvatskoj gimnaziji.

BOROVICA VRELO ZARADE NAŠEG SIROMAŠNOG SVIJETA

Buzet — Po svoj Istri, uz puteve i po kršu, raste smreka. Ima je na nekim mjestima naročito po Krasu, medju kamenjem, čitave male šumice. Područje na kom raste smreka proteže se od Trsta pa sve do jugoistočne obale, koju oplakuje Kvarner.

Raste i kojekuda druguda, no na tom području ona dominira nad ostalim šikarjem, koje ne može živjeti na oskudnoj zemlji medju kamenjem.

Smreka služi uglavnom za gorivo. Suhu, upotrebljava se najčešće za loženje krušnih peći. Zelenu upotrebljava ju se za sušenje slanina. Obično se o Božiću kad se kolju svinje i suši meso, soba u kojoj se izvjesu slanina i pršut pošteno zadimi gustim dimom zelene skmrkovine, koja je najbolje desinfekciono sredstvo.

Drvo je smreke vrlo tvrdo i žilavo, pa pastiri znadu iz njega izdelati razne sitne predmete. Dršci za kubure od kvr-gave smrekovine vrlo su dobri.

Plod smreke, sitne one bobice, nazvane »borovice« upotrebljava se za pravljenje ljekovite rakije. Rakija u kojoj se namaču »borovice« poznati je narodni lijek protiv želučanih bolesti. U samoj Istri se inače borovice ne iskorišćuju, ali ih zato mnogo traže druge zemlje naročito Jugoslavija i Njemačka. 90% »borovice« iz Istre kupuju trgovci iz Jugoslavije. Ostatak od 10% ostaje u Istri.

Nekada je dobar dio borovice kupovala Češka, uglavnom znamenita tvrtka Pfeifer i sin.

Jedan od najpoznatijih eksportera borovičnog zrnja bio je trgovac Gržinić iz Roča, koji je imao i svoju podružnicu u Rokitovcu.

Momentano se godišnje izveze iz Istre oko 4000 kvintala tog zrnja. Mali svijet imade od toga lijepo vrelo zarade. Iz same Buzetštine izveze se godišnje u Jugoslaviju oko 700 kvintala, iz Roča 300 kvintala, iz Lanišća 500 q, iz Oprtlja 400 q, iz Motovuna 300 q, iz Herpelja 300 q.

Taj bi se izvoz medjutim dobrom organizacijom mogao popeti i na 8000 kvintala. Imade naime u Istri krajeva naročito na području oko Učke, gdje imade vrlo mnogo borovice. U Buzetu, Lanišću i Herpelju moglo bi se još i više toga sakupiti.

Istarska je borovica poznata zbog svoje ugodne arome, pa ju razne destilerije miješaju s drugim lošijim kvalitetama da bi im dale bolji miris i okus.

Pojedine žene, koje u glavnom sabiru plod, mogu dnevno skupiti čak do 120 kg, no redovito skupe po 60 kg. Kvintal se plaća po 25 do 35 lira, a ako je godina slaba plaća se i po 45 lira. Ove godine plaćaju je trgovci čak po 65 do 70 lira kvintal.

Talijanske vlasti imadu medjutim namjeru da same osnuju u Istri jednu destileriju pa da same počnu izradjivati od nje alkoholna pića, osobito tzv. engleski »gin«. U tom bi se slučaju propagiralo sabiranje, da se berba povisi barem na 8000—10.000 kvintala, što bi značilo da bi naši ljudi, koji ih beru dobili — ako bi cijena ostala kao do sada — skoro pol milijuna lira.

NOVE CIJENE KRUHA U JULIJSKOJ KRAJINI

Početak ovog mjeseca određene su za kruh u Julijskoj Krajini nove cijene, nešto više od dosadašnjih. Kruh u hliebovima po 1 kg mora se prodavati po 1.90 lira, a u manjim hliebovima po 2 do 2.50 lira po kilogramu.

VIJESTI IZ ITALIJE

ZABRANA LETA CIVILNIM AEROPLANIMA U ITALIJI

Rim. — Službene novine objavljuju dekret, kojim se zabranjuje let civilnim aeroplanima iznad teritorija poluotoka, Talijanske Afrike i talijanskih posjeda i Egejskim morem. Dekret se ne odnosi na aeroplane zrakoplovnih linija, koji redovno promeću.

NOVI VOJNI POZIVI U ITALIJI

Rim. — Agencija Stefani je objavila, da su za 3 rujna pozvana u vojsku 16 godišta rezervista. Efektivni ratne dužnosti specijalisti svih rodova oružja, 6 godišta rezervista. Epentivi ratne mornarice i zrakoplovstva su u potpunom vojnom stanju. Upućeni krugovi tvrde, da će na početku rujna biti u Italiji pod oružjem podrug milijuna ljudi. Žene mobiliziranih dobivaju dnevno 3 lire, a dečca 2 lire.

PRIHODI TALIJANSKOG MONOPOLA

Prihod duhanskog monopola u Italiji je u budžetskoj godini 1938-39. porasao za 252 milijuna lira prema pret-hodnoj godini i iznosi 4.027 milijuna lire. Velik napredak prihoda talijanskog duhanskog monopola vidimo iz prihoda u julu mjesecu ove godine, kad je iznosio 325 milijuna lira, što je za 9.4 posto više nego istog mjeseca lanjske godine.

ZBOLJSANA BILANCA ITALJANSKE TRGOVINE

Trst, avgusta 1939. — Po najnoviji statistiki je znašala vrednost italijanskega izvoza v prvih sedmih mese-cih letos 4.73 milijarde lir (lani za isto razdobje 4.48), uvoz pa se je občutnejše skrčil in to na 5.91 milijarde lir (lani 6.95). Deficit trgovske bilance se je torej zmanjšal in znaša le 1.18 milijarde lir nasproti lanjskim 2.47 milijarde lir. Ta uspeh pripisujejo intenzivni autarhični politiki italijanske vlade. (***)

TVORNICIJA MAGNEZIJA IZ MORSKE VODE

— Prema pisanju talijanskih novina imala bi se na toskanskoj obali doskora izgraditi prva tvornica za proizvodnju magnezija iz morske vode (kako su to otkrili talijanski učenjaci). Računa se da će godišnja proizvodnja ove tvornice iznositi do 1.200 tona magnezija. Poslije toga pristupit će se izgradnji daljnjih tvornica tako da će se doskora proizvodnja magnezija podignuti na 300 tona godišnje.

TALIJANSKI PROIZVODI U ZAMJENU ZA RUSKU NAFTU

Izmedju pretstavnika talijanske i ruske vlade postignut je sporazum, prema kome će Rusija u toku iduća 4 mjeseca dobiti Italiji 67.000 tona sirove nafte, čija će vrijednost biti kompenzirana raznim mašinama koje izradjuju talijanska preduzeća Ansaldo u Genovi i Fiat u Torinu. Šest talijanskih brodova-cisterni, nosivosti od preko 10 hiljada register tona, transportirat će pomenutu naftu iz Batuma u talijanske luke. Isto tako bit će u toku augusta mjeseca ove godine uspostavljen zračni saobraćaj izmedju Italije i Batuma, koji će vršiti venecijansko preduzeće za zračni saobraćaj »Adriatica«, čiji će avioni polaziti iz Genove via Napoli, Pireji, Smirna, Istanbul i Trapezunt. Osim ove zračne linije bit će uspostavljena još jedna za saobraćaj izmedju talijanskih luka i Irana takodjer preko Batuma.

PRODUKCIJA MASLINOVA ULJA U ITALIJI

Prema podacima, koje je objavila agencija Stefani, površina zemljišta zasadjenog maslinom iznosi u Italiji dva milijuna hektara. Godišnja proizvodnja iznosi 2,200.000 kvintala maslinovog ulja.

LETALSKI PROMET MED ITALIJO I ALBANIJU

je bil v l. 1938 sledeć: skupno se je pre-peljalo 3.702 oseb in 52.896 kg tovara. Po novi situaciji bodo te številke seveda občutno večje.

PROTI GOLAZU

»Popolo di Trieste« je prinesel črtico s sliko, kjer se zavzema za italijanska imena in nazive prav tako tudi v gostilni. Odslej naj se ne piše več »gulasch« ampak »spezzatino« in to ime naj se uvede povsod.

IZ ZADRA

JUGOSLAVENSKA ZASTAVA NA GOSTIONI »ROMA« U ZADRU

Zadar. — Povodom međunarodnih veslačkih natjecanja u Zadru na kojima prisustvuju uz Nijemce i Talijane i članovi Jugorasa, koji su došli iz Splita, izvješena je na hotelu »Roma«, u kom su članovi Jugorasa odsjeli, jugoslavenska zastava. Članovi Jugorasa položili su vijenac na spomenik u ratu palim Zadranima.

ZADER NAJBOLJ PLODOVITO MESTO V — ITALIJI

Po najnovijih statistikah o padanju in dviganju rojstev v Italiji z dne 1. julija 1939, se je pokazalo, da je Zader na prvem mestu po številu rojstev. Po teh statistikah znaša odstotek Zadra 39.4 ter mu sledi Derna s 37.9. Ta uspeh Zadra vsekakor časopisi posebe in zelo na veliko povdarjajo, čeprav ne ome-njajo pri tem zemljepisne lege mesta.

Rodjeni i umrli u Zadru

Iz demografskog biltena »San Marco« od 16—19 VIII 1939.

Rodjeni: Marijan Župan, Marijan Mikulić, Sime Matešić, Eugen Mikić, Marija Petan, Svebor Celent, Ana Hronin, Albert Skroče, Marija Stipčević i Mate Bulić.

Umrli: Marijan Župan, Zeljko Puntel, Marijan Kasap, Roman Boilo, Ana Ratković, Marija Petan, Toma Abl.

IZ AMERIKE

Coudersport, Pa. (USA). — Dne 24. julija je naglo umrl Frank Geržina, star 65 let in rojen v Stari vasi pri Postojni, po domaće Kalončev. V Ameriki je bil 38 let in zapušća tri sinove, dve hčeri in dva brata.

Rock Springs, Wyo (USA). — Samomor je napravil Matija Iskra, star 50 let, doma iz Kastva. V Seatlu, Wash., je najel motorni čoln in odplul na odporto morje. Čez nekaj časa so našli njegov čoln prazen, le obleka je bila v njem. Iz pisma, ki ga je pustil, je razvidno da je napravil samomor, ker se je naveličal življenja.

Harmaville, Pa (USA). — Dne 10. avgusta t. l. je vlak povozil do smrti Pavla Dalasa. Ponesrečenec je bil star 71 let in rojen v Hrenovcu pri Postojni na Notranjskem. V Ameriki zapušća ženo in sina, na Primorskem pa brata in sestri.

VANJSKO POLITICKI PREGLED

Njemačka—Poljska

Visoki njemački nacionalsocijalistički funkcionari izjavljuju da je Njemačka odlučila naglo riješiti pitanje Danziga i Pomorjanskog koridora. Njemački listovi nišu da je u Poljskoj poapšeno preko 3000 Nijemaca, a Poljske vlasti da nesmiljeno progone njemačke manjine te da je Njemačka prisiljena da priskoči u pomoć svojoj progonoj braći u Poljskoj.

Položaj je vrlo napet. Njemačka je do sada postavila tako dalekosežne zahtjeve prema Poljskoj tražeći Danzig, Pomorjanski koridor i Gornju Sleziju, da će teško moći uzmaknuti, jer bi time mnogo pretrpi prestiz njenog vođe Hitlera.

Prema vijestima iz Rima napravljen je s talijanske strane krajnji pokušaj, da se spriječi katastrofa, ali vijesti iz Berlina kažu, da bi bilo moguće satri otpor Poljske naglim udarom, prije nego što bi joj mogli stići u pomoć njezini saveznici Engleska i Francuska. U Londonu naglasuju da je taj račun Njemačke kriv, jer da je izmedju Engleske, Francuske i Poljske potpisan vćnički ugovor, prema kojemu ove dvije države imaju smjesta skočiti Poljskoj u pomoć.

Predsjednik Sjedinjenih Država Roosevelt (Rusvelt) upravio je talijanskom kralju i Hitleru poziv, u kom ih moli da održe mir. I talijanska i njemačka vlada otklonile su taj poziv.

Papa Pijo XII održao je nedavno govor u kom zaklinje narode u ime Isusa Krista, nek ne prolijevaju krvi.

Belgijski kralj upravio je takodjer topli apel na sve odgovorne činioce, neka svoje zadjevice ne riješavaju oružjem, što bi značilo strahovitu katastrofu Evrope, koja se ni danas još nije oporavila od strahota posljednjeg rata.

Rusija

Engleska i Francuska izastlanstva vrslijednjih su se mjeseci uvelike trudile da s Rusijom sklope vojnički pakt u svrhu obrane Poljske, u slučaju napadaja Njemačke. Taj je pakt trebao držati u klijestima Njemačku i Italiju, koje bi na taj način bile okružene sa svih strana obručenom nenaklonjenih im država.

Rusija se je 4 mjeseca pogadjala s Engleskom i Francuskom, u Moskvu su došli čak i vojnički stručnjaci, pa je izgledalo da je pakt već gotov. Najednom je kao bomba prasnula vijest da je Rusija u isto vrijeme tajno pregovarala s Njemačkom i da je s njome sklopila sporazum o nenapadanju.

Engleska i Francuska izastlanstva vratila su se pokisnula iz Moskve, Njemačka triumfira, a Poljska je veoma potištena. Medjutim Poljaci kažu da su uza sve to spremni braniti se do posljednje kapi krvi i da se njihova domovina ne će ponijeti kao Češka.

NAŠIM ČITAOCIMA

Prinudjeni smo da i ovom broju priložimo čekovne uplatnice s molbom da svi oni koji još nisu podmirili svoju pretplatu, to sada učine.

Oni čitaoci, koji su već poslali svoju pretplatu neka zadrže uplatnicu za drugi put. Molimo ih ujedno da nam oproste, što smo i njihovim brojevima priložili čekove — iz tehničkih razloga nije bilo drukčije moguće. UPRAVA

PODLISTAK

SPOMENIK GREGORČIČU V LJUBLJANI

V Ljubljani, 1. septembra 1939.

»Slep je, kdor se s petjem vkvarja, Kranjec moj mu osle kaže«...
Fr. Prešeren, Glosa.

Čitatelj slovenskih listov je prav gotovo še v spominu usoda, ki je dole-tela pred nekaj tedni Kraljevo »Sloven-sko ženo« v ljubljanskem muzejskem parku. Tiste dni se je bilo »Jutro« prav na široko razpisalo, pa tudi v drugih listih je bilo takrat čitati o nevsakdan-njem dogodku, ki se je bil v tihi poletni noči nekam skrivnostno odigral v naši beli Ljubljani. Smo mnenja, da za tako vrsto »demonstracij« ne nosi krivde toliko Kraljeva »umetničina«, pa naj se jo že kvalificira po Zarnikovem ali Gru-dnovem merilu, kolikor jo nosi »tisti nekdo«, ki je dovedil, da se je postavil »umetniški nestvor« na tako odličnem mestu sredi slovenske prestolice.

Doslej smo namenoma molčali. Toda zgornja dogodivščina nam je potisnila pero v roke, da prihajamo pred našo javnost s prav značilno paralelo.

Dne 8. t. m. bosta namreč minuli dve leti, odkar je bil v Ljubljani odkrit spomenik pesniku Simonu Gregorčiču. Kip, odlično delo akad. kiparja Zdenka Ka-

lina, je bil sicer dogotovljen že nekaj mesecev prej, a je moral čakati v pisar-ni društva »Soče«, ker se odbor nikakor ni mogel sprijazniti z mestom, ki se ga je bilo od merodajne strani določilo spomeniku. Vsa prizadevanja, da bi bil pesnik neodrešene domovine že s samim prostorom, na katerem naj bi stal nje-gov spomenik, svoji veličini primerno počaščen, so ostala, žal, brezuspešna. Za-kaj tako, vedo bogovi! Po dolgem odla-šanju je odbor »Soče« naposled ugriznil v jabolko ter pristopil k odkritju, ker bi se sicer utegnulo pripetiti, da bi mu kip običal za nedogleden čas med štiri-rimi stenami.

In danes — po dveh letih — se nam vedno bolj utrjuje prepričanje, da se je bilo takratno odkritje vkljub svoji eno-letni zakasnelosti izvršilo še vedno — prezgodaj! Slovenski svet, ki se tako rad postavlja s svojo kulturo po dolini šent-florijanski, prečitaj pazljivo naslednje vrste, primerjaj in sodi!

Tisti, ki vedrijo in oblačijo nad lju-bljanskimi spomeniki, so odkazali Kraljevi »umetnični« mesto na enem izmed najbolj prometnih prostorov, da, skoro v centru Ljubljane, dočim so Kalinov umotvor odrinili bolj na periferijo, t. j. v tako zakoten kraj, da ga moraš, če si tuječ v Jeruzalemu, iskati z lučjo ob belem dnevu! — ali jasnejše povedano: Kraljevo »umetnično« so namestili v lepem muzejskem parku v bližini Valva-sorjevega spomenika. Gregorčičev spomenik so pa malodane skrili za neko že nešteto premetano grobljo — pravijo da za »rimski« zid — v neposredni bližini na drugi strani ceste stoječega jav-

nega stranišča! — In dalje: Kraljevo »umetnično« so okrenili še nekam pravilno s pogledom po Muzejskem trgu, Kalinovega Gregorčiča so pa tistemu zidu na ljubo zasukali za 90 stopinj proti jugu, da kaže ubogi poet hrbet ne samo nehvaležni Ljubljani, temveč tudi tisti dolgi in v precejšnji razdalji se nahaja-joči vrsti slovenskih muzikov pred slo-pjem Glasbene maticе, pravtako, kakor da bi bil okužen in bi se zato ne smel nahajati vsaj v primerni bližini, če že ne v družbi tistih, ki so se za svojega življenja tako radi zatekali k njemu in njegovim večno lepim poezijam! — Itd., itd. — saj toliko morda zadostuje!

Tako torej so odkrivali v kulturnem središču slovenskega naroda spomenike v letih 1937—1939 po Kristovem rojstvu! S takim ravnanjem so tisti, ki so imeli pri Gregorčičevem spomeniku odločujo-čo besedo, pokazali svoje — milo rečeno — popolno nerazumevanje, saj bi se druga-če ne moglo zgoditi, da stoji monu-ment enega največjih slovenskih pesni-kov na tako ponižujočem kraju ljubljansk-kega mesta! Res, žalostno kakor resnično!

Da, zato se nam smiliš ubogi goriški slavček! Že od daleč se Ti vidi, da si tudi v bronu vpodobljen nekaj prav svo-jevrstnega: izobčenec — emigrant med spomeniki v Vegovi ulici!...

In doklej naj traja to Tvoje izob-čenstvo?

Ko so postavili v muzejskem parku Kraljevo »umetnično«, so užaljene slo-venske žene proglasile nad njo svoj ne-izprosni »anathema sit!« in Zarnikovi »bravo-dečki« so tekom noči obračunali

z žaljivim nestvorom — in prav so ime-li! — za Tvoj spomenik pa ni nikogar, ki bi se upal zaklicati: »Dajte Gre-gorčičevemu spomeniku do-stojnejši prostor!«

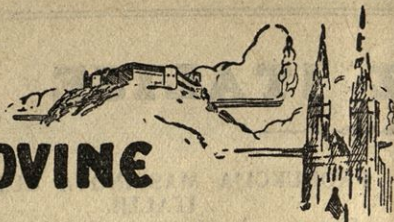
Je res prava sramota, da mora pesnik naše bistre Soče čakati na boljše čase — o, ironija usode, za »rimskim« zidom! — na vogalu pozabljene ljubljanske uli-ce v sramotni soseščini, ki smo jo zgo-raj omenili! Je to degradacija Gregor-čičevega imena, njegove osebne in na-rodne časti, je pa tudi ponižanje nas vseh od tam preko, ki se čutimo eno z našim pesnikom!

Toda dovolj tega! Krivico je treba popraviti, pa naj jo je zagrešil kdorkoli!

Zato zahtevamo, da pride Gregorčičev kip že v doglednem času bodisi pred novo Univerzitetno knjižnico ali pa kam drugam na pesni-ku primerno častno mesto! V realizaciji te zahteve pozivamo odbor ljubljanske »Soče«, ne izvzemši slovenske kulturne javnosti, da smatra skrb za premostitev pesnikovega spomenika za svojo narodno dolžnost in da nenehno dreza na pristojnem mestu vse dotlej, da pride spomenik na prostor, ki mu gre tudi v slovenski prestolici, sicer bi bilo častnejše, da spravi »Soča« kip nazaj v svoje društvene prostore na Kralja Pe-tra trgu! Bolje tako, kakor pa da izpo-stavljamo genija goriških Slovencev na-dalnemu poniževanju, saj je več kot jasno, da narod, ki ne ume svojih veli-kih mož dostojno ceniti, ni vreden nji-hovih spomenikov!

V imenu mnogih goriških rojakov in Gregorčičev častilcev: P. P.

VIJESTI IZ DOMOVINE



TJEDAN KULTURE U ZAGREBU

Zagreb, augusta. — Od 26 kolovoza do 7 rujna traje u Zagrebu »Tjedan kulture«, što ga je unatrag tri godine uveo Turistički odsjek gradskog poglavarstva.

Na drevnom Trgu Stjepana Radića pred crkvom sv. Marka izgrađene su velike tribine sa 2500 mjesta, gdje se izvođe razne predstave pod vedrim nebom.

Ove je godine Tjedan kulture otvoren u subotu, dne 26 kolovoza, nastupom Matice hrv. kazal. dobrovoljaca, koja je izvela glasovite Hrvatske narodne plesove, kojima se je svojedobno lijepo proslavila i na Olimpijadi u Berlinu 1936, i kasnije godine 1938 u Švicarskoj, u Zürichu, St. Gallenu i Winterthuru.

Simptomatično je, da je ovogodišnji tjedan kulture otvoren baš hrv. narod. plesovima i to kao prvom točkom hrv. narodnim kolom iz Istre »Balunom«. U času, kad je proglašeno ujedinjenje svih hrvatskih pokrajina u Banovini Hrvatskoj, MHKD otvara tjedan hrvatske kulture kolom iz Istre u slikovitim istarskim narodnim nošnjama bijelim benevrekama i surim modrinama, uz pratnju zvukova dirljive pučke istarske melodije.

Prije samog plesa konferencijer gosp. Freudenreich održao je kratku konferenciju o Istri i o narodu hrvatskom u njoj, koji se još uvijek tvrdi i neslomiv drži na onom kršu i kamenu i čuva svoju drevnu autohtonu kulturu.

IZLET U VENECIJU ZA 265 DINARA

Zagreb, augusta. — U posljednje vrijeme postalo kod nas modom organiziranje izleta u inozemstvo i to skoro redovito »ausgerechnet« u Veneciju. Tako je i nedavno jedno ovdašnje društvo oglašivalo kako sprema izlet u Veneciju za 265 dinara. — Mnogo romantike: »Aabbazia — Trst—Venecija. — Most uzdisaja. — Duždeva palača. — Tamnica s mučilima. — Crkva sv. Marka. — Lido i što sve ne. Ljudi se pomamili i putuju — putuju kao ludi. Onda se vraćaju razočarani. Slaba organizacija, protesti u novinama, kritiziranje vodstva puta, smrdljivi kanali, loša nastamba, još gora prehrana. — Eto ti lijepe Venecije!

A kod nas se, pred nosom niže niz bisera od Sušaka do Kotora sve jedan ljepši od drugoga. Dubrovnik, grad romantike i bujne vegetacije, Lokrum, Lopud i niz korjalnih otoka. Kladili bi se da od tih snobova, koji pričaju o izletu u Veneciju nije ih 90 posto još vidjelo Dubrovnik, najljepšeg i najoriginalnijeg grada u Evropi!

TALIJANSKI JEZIK NA NAŠIM SREDNIM ŠKOLAMA

Od ove školske godine uvodi se kao drugi živi jezik (pored njemačkog odnosno engleskog) talijanski jezik, i to u srednje škole na teritoriju Uprave grada Beograda, zatim u realne gimnazije u sjedištima pojedinih banovina, kao i u Sušaku, Šibeniku i Dubrovniku, ali kao što to vrijedi i za engleski jezik, samo ako se javi dovoljan broj učenika.

Roditelji prigodom upisa svoje u treći razred realne gimnazije treba da na prijavi pismeno izjave hoće li im dijete učiti njemački, engleski ili talijanski.

NOVE KNJIGE IN REVJE

Ciril Žebot:

GOSPODARSTVO KORPORATIVNO IN NARODNO

V založbi Mohorjeve družbe je izšla pred kratkim knjiga z gornjim naslovom, ki jo moramo v svojem listu omeniti, ker obravnana na nekaj čez 300 straneh italijansko korporativno gospodarstvo. Delo ni imelo tistega odmeva, kot je bil morda pričakovani in ga doseđanja kritika, tudi ona, ki bi ga morala morebiti hvaliti, sprejela z rezervo, skoraj kot nekaj nepotrebnega. Na pogled debela knjiga je pač plod niti enoletnega študija mladega študenta, ki je komaj zapustil ljubljansko univerzo in je šel študirati ta problem, kot sam pravi, na katoliško univerzo v Milan in Elm ter nosi vsled tega s sabo vse nedostatke hitrega in začetniškega dela, ko v tako kratkem času ne samo, da ni moči objeiti in preštudirati ves ta problem, ampak ga na noben način ni moči prebraviti in si ustvariti o njem popolnoma jasne slike. Pisu sicer ni moči oporekati zmoglosti znanstvenega dela in tudi znanstvene formulacije misli, vendar pa vse njegovo delo sloni le na pobiranju gor-

Talijski parobrod DOBIO NALOG DA SE VRATI

Split. — Veliki talijanski teretni i putnički parobrod »Brionu«, koji je stigao u Split na svom putu na redovnoj liniji, između jadranskih i grčkih luka, prekinuo je daljnje putovanje, jer je dobio radiotelegrafski poziv da se vrati u talijanske vode. Ovaj prekid putovanja talijanskog broda uslijedio je zbog teške međunarodne situacije. Na brodu bilo je ukrcano 25 grčkih vojnih obvezanika, koji su putovali iz Italije. Oni su iskrcani u Splitu, odakle će nastaviti put u Grčku.

Posjet talijanskih studenata omladini JRZ

Dne 25. o. mj. prispjela je preko Bukurešta u Beograd skupina od 30 talijanskih djaka, članova fašističke akademske organizacije. Talijanski djaci su gosti omladine JRZ. Glasilo omladine JRZ »Slovenski Jug« tom prilikom piše: »Talijski djaci žele — prožeti simpatijama do svojih jugoslavenskih kolega — da što većina prodube suradnju akademske omladine dviju prijateljskih država. Mi se iskreno veselimo dolasku talijanskih drugova — kaže »Slovenski Jug« — i izričemo im srdačne pozdrave i želje, a ujedno izjavljujemo svoju spremnost da podupremo svaku akciju, koja bi služila dobiti obih prijateljskih naroda«. O tisućama naših djaka u Istri, bez svojih škola »Slovenski Jug« ne govori ništa.

JEDAN KONCERAT NA SUŠAKU

Sušak. — 23. o. mj. održao je zagrebački student Ratko Delorko pjevački koncert u restauraciji »Lipa«. Na programu je bilo i nekoliko talijanskih pjesama.

GLAGOLSKA SLUŽBA BOŽJA U BRODU NA SAVI

Brođ n/S. — 20. kolovoza bila je u Brodu na Savi odglagoljana glagolska služba Božja. Misu je služio opat gospički vlč. Niko Polić.

Glagoljicu, staro hrvatsko pismo i stari hrvatski govor u oblicima, koji su u svem narodu živjeli prije tisuću i tri stotine godina zadržali su Hrvati i u svom bogoslužju. Od 400 milijuna katolika, koliko ih otprilike ima na svijetu, Hrvati su jedini narod, koji ima sv. misu na svom jeziku.

U Istri je sve do nedavno bilo sva sila župa, u kojima se služba Božja vršila glagoljanjem. O glagoljici i slavenskoj službi Božjoj u Istri postoje čitave knjige.

Istrani u Brodu čuvši da će se u Brodu služiti misa na staroslavenskom jeziku, onako kako se je do nedavna služila u Istri, pohrlili su svi u crkvu.

TALIJANSKE TVORNICE KOD NAS

Ministarstvo trgovine i industrije odobrilo je osnivanje dviju tvornica, koje će se graditi s talijanskim kapitalom. Jedna tvornica biti će uređena za strojenje koža i za pravljenje pamuka i umietne svile, a gradit će se kod Bos. Novog. Druga pak kraj Zagreba, a proizvodit će poljodjelske strojeve i alate, bicikle, a poslije možda motocikle i automobile.

njih plasti, nekako smetane problema in se ne spuša nikjer globlje v sam problem. Vse delo sloni zato na zbiranju in urejevanju zelo obsežnega materijala, ki je bil o tem izdan in napisan v Italiji in urejevanje istega v nekaj sistem, ki pa tudi ni znanstveno brezhiben, ki zlasti nosi vse hibe naglega dela.

Knjiga se deli na tri dele in sicer nosi prvi del naslov »Korporativizem«, drugi »Fašizem«, tretji pa »Korporativno narodno gospodarstvo«. Prvi del podaja nekako zgodovino »korporativizma« in je zelo kratek. Drugi del pa obsega okoli 100 strani in govori o fašizmu. Pričenja ta del s trditvijo, kot bi jih niti mladi znanstvenik ne smel več danes postavljati. Ta trditev se namreč glasi: Fašizem je stvaritev (Benita Mussolinija). Ta trditev je najmanj znanstvena, če ne naivna in kaže popolno nepoznanje vseh težkih in danes na oko vidnih nasprotij v naši družbi, ki so ustvarjala taka in nasprotna gibanja. Zadostujejo tu le načelne ugotovitve, ker bi sicer poročilo šlo iz okvira. V tem smislu je pisano tudi vse to poglavje, ki vsebuje mnogo citatov (ene poglavje sestoji sploh iz samih citatov Mussolinija) in ki obravnava zelo podrobno fašistično državo, fašistično korporativno državo, korporativno pravo itd. Ostali del zavzema poglavje o korporativnem narodnem gospodarstvu in tudi zelo podrobno obravnava posameznosti.

Društvene vijesti

Združitev društva »Jadran« in društva »Nanos« v Mariboru

Emigrantski društvi »Jadran« in »Nanos« v Mariboru se združita v eno skupno društvo z imenom »Jadran-Nanos«. Ustanovni občni zbor novega društva se bo vršil v nedeljo 10. septembra ob 10. uri predpoldan v veliki dvorani Narodnega doma. — Dnevni red ustanovnega občnega zbora bo naslednji:

1. Pozdrav in otvoritev;
2. Poročilo predsednika pripravljalnega odbora;
3. Poročila predsednika društva »Jadran« in društva »Nanos«;
4. Čitanje in odobritev društvenih pravil;
5. Volitev društvene uprave;
6. Slučajnosti.

Radi važnosti tega dogodka, vabimo vsa bratska društva, da pošljejo na občni zbor svoje delegate. Enako vabimo na občni zbor tudi članstvo in prijatelje bratskih društev.

Istega dne popoldan ob 4. uri se bo vršil v Narodnom domu družabni večer novega društva. Tudi na tega vabimo vse prijatelje, da se ga v čim večjem številu udeleže. Pripravljalni odbor društva »Jadran-Nanos« v Mariboru.

KOMEMORACIJA ZA ISTARSKE ŽRTVE

Zagreb. — U subotu 16. rujna u 8 sati na večer održat će Omladinska sekcija društva »Istra« u Zagrebu komemoraciju za Vladimira Gortana i bazovičke žrtve. Komemoracija će se održati u Učiteljskom domu, Trg Kralja Aleksandra 4. Umoljavaju se članovi kao i svi ostali Istrani da tom pomenu prisustvuju.

IZLET OMLADINSKE SEKCIJE DRUŠTVA »ISTRA«

Zagreb. — U nedjelju, 3. rujna priredjuje Omladinska sekcija u zajednici sa Pjevačkim zborom veliki izlet u Granešinske Novake. Umoljavaju se članice i članovi da tom izletu prisustvuju u punom broju. Kako to mjesto nije daleko, mogu doći i stariji i povesti sa sobom svoju djecu. Bit će vrlo veselo. — Pjevački zbor je specijalno za to uvježbao novi program, a ponijet će i instrumente tako, da će onaj koji je voljan plesati moći i plesati.

Sastanak u 7 sati u jutro kod Stadi-ona u Maksimiru.

ZAHVALA DRUŠTVA »ISTRA«

Zagreb. — Društvo »Istra« najtoplije zahvaljuje gospodji Gilić za darovanih 56 raznih knjiga za knjižnicu Omladinske sekcije, koje knjige su spašene iz knjižnice opatijske gimnazije.

UČITELJEM EMIGRANTOM

Podpisana pozivava vse učitelje, ki so bili in so še kontraktualci ali dnevničarji po 1. aprilu l. 1932. naj pošljejo enemu izmed podpisanih nastopne podatke: a) o dobi kontraktualne, oziroma dnevničarske službe, b) o službeni dobi v Italiji, c) sedanjí skupini in skupini, če bi se štela vsa leta službe. Podatke potrebujeva za ponovno akcijo, da se nam priznajo kontraktualna, oziroma dnevničarska leta. Tovarš (ica), ki želi kaka pojasnila, naj priloži dopisnico za odgovor. Babič Josip, učitelj v Belčincih, in Pavletič Julij, učitelj v Hajdini pri Ptuj.

Kot nekulturne bi se pokazali, če bi zavračali in odklanjali dela o problemih, ki so nam sicer tuji in katerih uresničenja ne pričakujemo in ne želimo tudi pri nas. Smatramo, da so nam potrebna taka znanstvena dela, ki naj pokažejo problem sam in pa naš odnos do njega. Ne odklanjamo vsega, kar je »tuje«, a ohraniti si moramo do vsega svoj kritičen odnos. Tega pri tem delu ne moremo najti in se nam zato samo postavlja vprašanje potrebe tega in takega dela.

Dr. J. Lovrenčić:

KAŽIPOT NA SV. GORO PRI GORICI

Naš rojak dr. J. Lovrenčić je spisal ob priliki 400-letnice sv. Gore knjižico z naslovom »Kažipot na Sveto Goro pri Gorici«. Ta kažipot je bil spisan predvsem za naše romarje in izdal ga je salezijanski zavod na Rakovniku pri Ljubljani. Poleg same zgodovine Sv. Gore in njenega postanka nam pisatelj, kot najboljši poznavalec slovenske goriške kulturne zgodovine, poda še opis raznih delov slovenske zemlje in njenih znamenitosti, kot opis postojnske jame, Devina in slovenske morske obale, i t. d. Temu sledi kratek oris našega kulturnega življenja v preteklosti, pomen Pri-

POSLJEDNJE VIJESTI

ROOSEVELT PROSI ITALIJANSKEGA KRALJA ZA POSREDOVANJE

V skrajni napetosti, ki je nastala sedaj v Evropi in ki se zdi da nima nobe-nega drugega izhoda kakor v novi kr-vavi svetovni vojni, je ameriški predsjednik Roosevelt zopet prevzel akcijo za pridobitev ponovnega ravnovesja v Evropi. To pot je naprosil za posredovanje pri Hitlerju in Mussoliniju kot naj-pripravnije osebo v tem času italijanskoga kralja, ki je najbližji talijanskemu predsedniku in bi bilo kako upanje, da posredovanje uspe. Zdi se pa, da je že vsa ta akcija zastala. Po mnenju nekaterih vse vplivne osebe okoli ital. kralja, aristokracija in vojaški krogi bi bili zadovoljni z Rooseveltovom ponudbo o posredovanju. Maršal Balbo naj bi se tudi ogrevao za to inicijativo in prav tako velik del častništva. V aristokratskih krogih menijo, da so tudi najvišje osebe v vladi pravzaprav precej naklonjene Rooseveltovi inicijativi.

FRANCUSKA OBUSTAVILA IZDAVANJE VIZUMA TALIJANSKIM DRŽAVLJANIMA

Pariz. — Pariška policijska prefektura obustavila je izdavanje dozvola za putovanje u Italiju svim Talijanima, koji su htjeli putovati iz Francuske u Italiju.

TALIJANSKI BRODOVI NE PUTUJU U AMERIKU

Rim. — Talijanski parotrodi »Conte di Savoia« i »Augustus« otkazali su svoje putovanje u Sjevernu odnosno Južnu Ameriku. Ovaj otkaz obrazlaže se popravljanjem strojeva. Novi datum polaska nije još odredjen.

Talijanske novine o orijentaciji Jugoslavije

Sve talijanske novine registriraju pisanje »Vremena« i »Samouprave« povodom sklapanja rusko-njemačkog pakta o nenapadanju. Iako Jugoslavija nije nikada priznala sovjetsku vladu, može se kazati — vele talij. novine — da je vijest o sklapanju rusko-njemačkog sporazuma u državi vrlo povoljno odjeknula i da će mnogo doprinijeti tome da se Jugoslavija još više približi državama osovine. U Beogradu se — kažu dalje talij. novine — nadaju, da će sada Francuska i Engleska prestati vršiti pritisak na Jugoslaviju, da bi prihvatila njihove ponude o garanciji granica, te da će Jugoslavija proslijediti nesmetano svojim putem.

NE DAJTE ZEMLJU STRANCIMA!

Beogradski list »Seljački bukvare« piše, da predstavnici naših manjina u Vojvodini traže izmjenu Uredbe o ograničavanju prometa zemljom i to naročito onih njenih odredaba, koje su onemogućivale prelaz zemlje iz ruku našeg svijeta u ruke stranaca. Nijemaca i Mađžara.

»Ta je Uredba donesena onda, kad se vidjelo da naša zemlja prelazi u ruke stranaca, koji za to kupovanje dobivaju novčanu pomoć iz inostranstva i upute, da se Srbima i Hrvatima daje alkohol, da se tako oadau porocima, koji bi ih odveli u propast, pa bi se lako od njih kupila zemlja.

Oko milijun jutara zemlje prešlo je od 1919 do danas iz naših ruku u ruke stranaca, pa stoga ne vjerujemo da će doći do izmjene Uredbe koja sprječava to prelaženje.

Preporučamo našem svijetu u Vojvodini da ne prodaje ništa zemlju ma koliko je stranci plaćali jer je ona zalag naše slobode i nezavisnosti!.

morske za slovensko slovstvo in obilno drugega, kar da našemu človeku oris vse Primorske. Obseg knjižice je vsekakor mnogo obsežnejši, kakor ga nam razodeva naslov.

»Da li znate italijanski«

Pravkar je izšel praktični učbenik italijanskega jezika, ki nosi omenjeni naslov. Izdal ga je naš rojak Dušan Vidmar, ki ga je že prej priredil v obliki lekcij, katere so izhajale v beograjski »Politiki«. Avtor je največ polagal na to, da bi podal snov na čim bolj lahek in prijeten način. Učbenik je posebno priporočljiv za samouke. Stane 50 Din, izdala ga je založba Jugo-Istok v Beogradu.

NOVO DELO V. VODOPIVCA

Te dni je izdal Roman Pahor devet blagoslovnih pesmi našega rojaka in vsem dobro znanega skladatelja Vinka Vodopivca, župnika v Kromberku pri Gorici.

NOVA IZDAJA GREGORČICEVIH PESMI

Akademska založba v Ljubljani bo v bližnjih dneh izdala izbrane pesmi Simona Gregorčiča v enaki miniaturi izdaji, kakor je izšel njen Prešeren.